

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondințele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	„FOAIA DIECESANĂ“
” România ” și străinătate pe an 14 franci		iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
” ” ” ” pe 1/2 an 5 ”		ADMINISTRAȚIA
” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”		Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Uniunea Românilor din Transilvania cu biserca romano-catolică sub împăratul Leopold I.

(Continuare)

X.

Confirmarea și instalarea lui Atanasie de episcop.

Cestiunea pendentă a uniunii curând primind deplină soluțiune, îndestulind părțile interesate.

Vlădica Atanasie, lunecat o dată în direcțiunea sciută, trebuia în urmă vrând nevrând să pășască înainte. Sub decursul conferințelor din Viena, la cari părticipă el cu câțiva de ai săi, se deciseră lucrurile de minune pe voia Iesuiților ¹⁾. Delăturându-se ultimele greutăți, uniunea luă forma proiectată și dorită de mult; manifestul clerului românesc nici că fû luat în considerare. S'au considerat pentru aceea cu multă chibșueală înfărmățiunile agenților catolici transilvani. Purtarea lui Atanasie da ansă la bănuiele. Cestiuni de dogmă și disciplină trebuiau regulate; căci cele întemplate și puse la cale mai nainte nu-l împăcau nici de cum pre cardinalul Colonic. Pentru siguranța și întărirea uniunii era acceptarea și profesarea punctelor dogmatice deferințiale o condițiune neapărată. Un ghimpe în ochi îi era cardinalului demnitatea de Archiepiscop și rangul de Metropolit al capului bisericeii române din Ardeal. Interesele Catholicismului pretindeau a reduce Metropolia română la rangul de episcopiă și a o alătura la Archiepiscopatul Strigoniului. Pe lângă aceea, spre a evita nisce presupunerii sau temeri, se

cerea pus lângă vlădica românesc un teolog (theologus qui velut causarum generalis auditor), care avea misiunea să-l ajute întru toate, faptic însă să-l stăpênescă. Legătura canonică și ierarhică precum și relațiunile Metropoliei din Alba-Iulia cu Exarchatul Munteniei trebuiau rupte; asemenea ori-ce referință cu ereticii și chismaticii să inceteze. Aceste și încă alte afaceri administrative și disciplinare se resolveră în conferințele din Viena.

Drept că în schimb pentru perderile neasemănat de mari, ce le avu Metropolia ortodoxă din Alba-Iulia și eredincioșii ei, îi fură concesse lui Atanasie unele postulate ²⁾, dară din acestea se putea supera mai numai o îmbunătățire materială pentru cler. Vlădica Atanasie jertfi autonomia bisericeii ortodoxe transilvane, — ce și așa suferise mult de cumplita împilare a Calvinilor, — ba chiar și îndepedenta persoanei sale proprie. Asupritoriul tutorat calvinescu îl schimbă cu alt jug degradătoriu. Atanasie fû confirmat de episcop din partea împăratului Leopold I., mai târziu ceva și de pontificele roman, în urma înfărmățiunilor ulterioare simplu prin aprobarea celor săvêșite de cardinalul Archiepiscop. ³⁾

La 19 Martie îl denumescă monarchul pre Atanasie ca pre o persoană demnă și meritosă de episcop unit al națiunii românesce din Transilvania și părțile unite cu dinsa și decretându-l într-una în numărul consilierilor săi, îi dă episcopatul atins cu toate drepturile, folóșele și veniturile în ori-ce mod numite, cari după drept și din timpuri bêtâne i-se cuvin. Êră în semn de iubire specială, ce o are pentru dânsul, și în onórea și stima lui și a națiunii lui îl decoréză cu lanț de aur, adornat cu cruce și cu portretul său propriu, dar cu condițiunea, ca acest

¹⁾ Despre negocierile aceste scrie Samuil Micul (Clain) următoarele: *Athanasius ignarus linguae latinae et germanicae totum Hevenesio, tanquam fidei, commisit, non praevidens et sciens interesentias machinationesque jesuiticas, quas postea cum sera poenitentia recognovit. Nam Jesuitae magis Valachos lucrari, quam animos satagebant, ut illis dominarentur.* Veđi: Foia pentru minte, animă și literatură; anul cit. pag. 179.

²⁾ Veđi la Nilles op. cit. pag. 374—380 și alte documinte.

³⁾ Nilles op. cit. pag. 287—288.

dar se trecă la ceilalți următori ai lui și să fie cu supunere monarhului și arhiepiscopatului din Strigoniu.)

Documentul acesta numit diploma primă leopoldină sună astfel:

Noi Leopold din grația lui Dumnezeu ales împărat al Romanilor, pururea august etc.

Facem cunoscut prin aceste tuturor celor ce se cuvine, că noi din grija, care o avem pentru alegerea păstorilor sufletelor credincioșilor noștri supuși, considerând meritele celea înalte și speciale ale credinciosului nostru Atanasie episcopului de rital gresec din Transilvania și din părțile unite cu dânsa, precum și învățătura și viața lui cea exemplară și plăcută tuturor, purtarea și cele-lalte viurțuți cu care este îndestrat de cel prea înalt pre cum am înțeles din raportul marilor noștri ministri: am otărit pre același episcop ca pre o persoană vrednică și merituosă și nouă plăcută să-l numim episcop națiunii române în Transilvania și în părțile unite cu dânsa, prelat și păstor suprem al preșisului popor român, în locul reposatului celui din urmă episcop Teofil, după dreptul patronatului nostru regal, ce-l avem și-l eserciem din puterea foștilor regi ai Ungariei, predecesorilor noștri de ferecită memorio, întru conferirea tuturor bisericilor și beneficiilor din provincia noastră Transilvania și din părțile unile cu dânsa, și afară de acesta, să-l dechierăm în numărul consiliarilor, și să-i dăm acel episcopat cu toate drepturile, folósele și veniturile în orice mod numite, care de drept și din vohime se cuvine aceluși episcop, și să-l introducem întru stăpânirea episcopatului prin tesaurariul nostru din provincia Transilvaniei, și pentru iubirea noastră cea specială imperială regală, care o avem cătră numitul episcop, pentru onórea și stima lui și a națiunii lui, am voit să-l decorăm și să-l onorăm cu lanț de aur, adornat cu cruce și cu portretul nostru imperial-regal, care să trecă la cei-lalți episcopi următorii lui, însă așa ca acela să fie ascultător și credincios în toate lucrurile cele drepte și permise, atât ponteficelui s. bisericii romane cât și noué, și arhiepiscopului din Strigon celui de acum și celor viitor, să țină mărturisirea credinței de acum în viitor și însuși episcopul și următorii lui, ba și toți preoții de aceleași rital, cari vor vrea să se bucure de episcopat și de cele-lalte beneficii și cari vor primi carte de întăriro numai dela noi, ca dela regele apostolic, ce li vor trimite prin cancelaria noastră aulica transilvană. Prin puterea și mărturia acestei cărți din partea noastră.

Dat în cetatea noastră Viena Austriei, în 19

dile ale lunei lui Martie, anul Domnului 1701, al regatului nostru roman 45, al Unagriei 46, al Bohemieii 45¹⁾.

Leopold L. S.

Comite Samuel Kalnoki

Ioan Fiat

(Va urma)

Onomastica Prea Sântitului Episcop Nicolae Popea

A trecut un deceniu de ani, de când serbăm cu o deosebită solemnităte ziua de sântul Nicolae din cauza, că Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popea serbează în această zi onomastica Sa.

Martii în presara onomasticeii, Prea Sântia Sa a binevoit a primi felicitările tinerimei studioase dela institutul teologic-pedagogic diecesan.

Prea Sântia Sa, însoțit de profesorii institutului nostru, a fost întâmpinat cu „Întru mulți ani, Stăpâne!“ cântat de corul elevilor. Apoi, după cântarea unui „Imn ocașional“, clericul de curs III, Axentie Popovici felicită pe Prea Sântia Sa, în numele întregii tinerimi, cu următoarea cuvântare:

Prea Sântite Domnule Episcop!

Noane prea gratioase Părinte!

Învătăturile și așezămintele bisericii noastre dreptmăritoare creștine ne impun datorințe, ca noi ca creștini adeverați cu bucurie să reamintim evenimentele și persoanele, cari au contribuit la lățirea, susținerea și întărirea credinței creștine, aducându-le onorurile și omagiile cuvenite de o parte, iar de altă parte cu încredere să ne alipim de aceia, cari prin continuitatea ierarhică sunt de Dumnezeu așezați să conducă pe credincioși la limanul dorit, la fericirea temporală și vecinică.

Scopul bisericii lui Cristos, care este a mântui pe cel păcătos, iar pe cel drept a-l învrednic de cununa măriii dnmnezeesci, să ajunge numai atunci, dacă servitorii Domnului muncesc în viaa lui cu muncă și zel adevărat și dacă ocrotesc turma încredințată lor cu dragoste și jertfire.

Biserica noastră dreptmăritoare creștină în decursul timpurilor a suferit mult din partea vrăjmașilor, dar voea lui Dumnezeu, ca cuvântul evangheliei să se vestească la toat popoarele, s'a îndeplinit mai presus de toată așteptarea omenească.

Adevărul creștinismului și sântenia lui umplu de iubire inima omenimii și o împreună în vederea scopului sublim într'un singur corp a lui Isus Cristos. Întru ajungerea acestei împreunări lucrară mulți bărbați, cari sigilară credința lor nestrămutată cu sângele ba chiar cu viața lor.

¹⁾ Măgáz. ist. tom. III., pg. 317, Docum. ist. pg. 175, Șincal I. c. pg. 198.

¹⁾ Magazin istoric, Tom. III. pag. 318 în româncse și latinesce. — Popea Vechea metropolie, pag. 113. rom.

Acești de Dumnezeu încununăți martiri și sânti ai bisericii noastre formează aceea frumoasă cunună, careia biserica noastră îi dă cuvenita cinste și serbează pomenirea lor.

Biserica noastră asemenea aduce acest tribut martirilor creștini, serbând pomenirea lor, încredințată fiind, că numai prin aceștia s'a întărit și ferit de primejdiile eterne.

Prea Sântite Domnule Episcop! Suntem în spre seara unei sărbători de îndoită însemnătate pentru noi, ca credincioși bisericii dreptmăritoare creștine și ca fii sufletesci ai Prea Sântiei Voastre, pre care prevedința divină V'a ales a ocroti de Dumnezeu scutita noastră diecesă a Caransebeșului.

Suntem în spre sara sărbării cea întru pomenirea marelui ierarh Nicolae dela Mira Lichiei, care o serbează întregă biserica creștină.

Suntem în spre seara sărbării zilei onomastice a Prea Sântiei Voastre.

Oare ce ne-a adunat pe noi aicea?

Când prevedința divină V'a chemat a păstori și ocroti de Dumnezeu scutita noastră diecesă, asemenea marelui învățătoriu și ierarh Nicolae dela Mira, ați fost consciu de munca cea grea, ce aveți să-o îndepliniți cu sântenie în viaa Domnului. Ați știut ca biserica noastră, a Românilor, cât a trebuit să îndure în decursul timpurilor vitrege, ca pe primele acelor suferințe să-și croască o nouă soartă, un nou viitoriu.

Încă înainte de a vă fi ales prevedința de păstoriu al nostru, a-ți dat dovadă despre iubirea către biserică și către mult cercatul nostru popor. În lupta cea mare pentru creșterea unui viitoriu frumos bisericii noastre, a-ți fost totdeauna mâna dreaptă a Marelui Andreiu, a-ți înfruntat cu bărbăție creștinească și iubire de neam ori-ce primejdie și pedecă, ce împrejurările fatale ne-au pus în cale a ne desvolta ca fii adevărați ai bisericii și națiunii noastre.

Când apoi ca al doilea succesori al reînființatei noastre diecese a-ți luat toiagul conducerii, deși cam îngreoiat prin povara anilor dar tânăr cu sufletul, nu ați cruțat nimic întru conducerea noastră. Pretutindena a-ți mângăiat și încurajat tocmai ca Marele Nicolae dela Mire Lichiei.

Ca un părinte sufletesc ați grijit a ameliora starea materială a săvitorilor la altariul Domnului, a văduvelor și orfanilor acestora prin înființarea fondului de pensii al preoților.

Dar pe lângă aceste oboseli n'ați întrelăsat a lucra și mai departe pe terenul științelor, scrutând și aducând la lumină tot ceea ce poate fi folositoriu pentru cultura poporului. Drept răsplată a acestei osteneți, Academia română de științe cu mândrie v'a înregistrat între falnicii ei membri.

Ca însă cultura poporului să nu regrezeze, ați grijit și lucrat într'acolo, ca tinerii, cari să pregătesc pentru învățarea și luminarea poporului, să dobândească știința recerută. Dar știința nu ajunge. Purtare religioasă morală scutită de defectele timpurilor

prezente se pretinde dela celce vrea să fie model turinei sale. Spre acest scop ați adus la îndeplinire și umplut acel mare gol, care demult era simțit în diecesa noastră. Ați înființat internatul teologic, în care noi scutiți de vânturi rele avem să devenim arbori tari și rodnici.

Prea Sântite Domnule Episcop! Iată ce ne-a adus pe noi aicea! Iubirea Prea Sântiei Voastre față de noi, e acel motor, care ne împrumută și inspiră încrederea ce o avem să ne-o punem în Prea Sântia Voastră, iar faptele săvârșite ne sunt un îndemn la viață adevărat creștină.

Această împrejurare impune fiecărui credincios al eparhiei noastre datorința a înălța în această zi rugăciuni către cel ce V'a chemat la scaunul arhieresc, ca să Vă dăruiească și mai departe viață și sănătate, întru mulți fericiți ani și să vă învrednicească, a fi totdeauna stâlpi bisericii și națiunii noastre.

Iar tinărima studioasă dela institutul teologic și pedagogic de aici, consciu și ea de această sântă datorință, vine cu un singur gând și suflet a-și manifesta iubirea sa și a Vă încredința de recunoștința, ce Vă datoresce pentru îngrijirea părintească arătată totdeauna față de ea.

Să trăiți la mulți ani!

Adânc emoționat, Prea Sântia Sa mulțamește elevilor pentru iubirea arătată. Le dorește apoi, ca Dumnezou să le ajute să-și ajungă scopul; pentru care cercetează institutul: să devină preoți și învățători. Frumoase chemări, dar grele, mai ales dacă nu se ține samă de mijloacele, cari duc la scop. Aceste mijloace sunt: științele propuse în școală, cercetarea bisericii, deprinderile în rânduelile și așezemintele bisericii noastre, concordia frațască, ocolirea oamenilor cu moravuri stricate ș. a., pe cari recomandându-le cu toată căldura, Prea Sântitul încheie: *Deveniți caractere firme, de cari biserica și poporul nostru are mare trebuință, căci numai așa veți corespunde pe deplin chemărilor voastre spre mulțămirea părinților și a profesorilor vostri, spre binele diecesei, al bisericii și poporului nostru.*

După însuflețite aclamări la adresa Prea Sântiei Sale, corul elevilor întonează irmosul „Cuvine-se cu adevărat“ și la finea actului felicitării „Întru mulți ani, Stăpâne“!

Amintim la acest loc, că Prea Sântia Sa a împărțit la 10 elevi diligenți, cu purtaro bună și săraci — în părți egale — 200 de coroane. Elevii împărțiași de acest dar arhieresc s'au prezentat Joi, pentru ca să-și exprime mulțămirile lor prea iubitului și mult meritatului lor Arhipăstoriu.

*

În ziua sântului Ierarh Nicolae, s'a săvârșit sânta liturgie cu mare pompă; eară după sânta liturgie Prea Sântia Sa a primit numeroase felicitări din partea membrilor Consistoriului, Cor-

pului profesoral, preoțimii locale, personalului stabilimentelor diecesane, — toți conduși de Proa Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit *Filaret Musta*; apoi din partea Corpului oficeresc, a Comunității de avere, a Magistratului și din partea mai multor onorațori.

Proa Sântia Sa a mai fost felicitat din toate părțile locuite de Români. Între felicitători însemnăm pe I. P. S. Sa Iosif, Metropolitul Pimate al României, I. P. S. S. Metropolitul Ioan Mețian, P. S. S. Episcopul Iosif Goldiș.

La adresa Domnului Dimitrie Cioloca

Ca drept replică la cele scrise de Dl Dimitrie Cioloca în Nrul 49 a „Foaii Diecesane“, constatez că DSA când și-a permis să informeze maritul congres național bisericesc despre fundațiunea lui Ioan Trandafil a dat informațiuni neexacte și false și aceasta o constată și DSA cu mărturisirea și recunoașterea proprie făcută în Nrul 49 a Foaii Diecesane.

Andrei Ghidiu
protopresbiter.

Protopresbiterul

Simeon Popescu,

profesor.

— Dare de seamă, Spicuire. —

Bobârnaci.

(Urmare)

Rabulistica

În „Darea de seamă“ („Tribuna“ nr. 116) d-l S. Popescu scrie:

D-l autor în graba, cu care se vede că și-a improvisat broșura (*e vorbă de „Istorieare biblice“*) alătură la „istorisiri“ maxime după întâmplare, unele fără nici o potriveală. Exemplu la „Cain și Avel“: „Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui“. Ne întrebăm uimiți: ce nex causal există între milostivire și fraticidiu?

La această „uimire“ răspund („Răspuns“ pag. 10, col. 2):

Exemplul este ales în defavorul recensentului, pentru că tocmai scoaterea învățăturii citate este spusă în „Îndegetări“. Blamajul d-lui S. Popescu n'ar fi tocmai mare, dacă d-sa nu făcea o dare de seamă atât de amănunțită asupra „Îndegetărilor“, pe cari — așa se vede — nici nu le-a prea cetit.

Și după ce reproduc din „Îndegetări“ modul cum să se porceadă la scoaterea „maximilor“ mele, încheiu:

Așa-i că te-ai fript, d-le „dascăl al dascălilor“, cu exemplul adus?

La acest răspuns, d-l S. Popescu scrie („Tribuna“ nr. 101):

— Da, dacă se poate frige cineva cu apă rece, m'am fript. Căci cunoscând eu măiastra învățătură din „Îndegitari“ pag. 31—32 am citat *anume* exemplul Cain și Avel, crezând că mă va înțelege dl Dr. Barbu. D-sa însă și aici își face urechea toacă, ori apoi e prea preocupat de ideea fixă, că tot ce a scris d-sa, e ireproșabil.

Eu credeam, că d-sa va înțelege avisul ce i-l dau, că maximile trebuiesc să fie în mod firesc, neforțat, urmări din cuprinsul „Istori-

oarelor“, urmări pe cari și înșiși copiii să le poată afla, ori cel puțin deduce cu ușurință, având pe învățător ca mentor. În „Cain și Avel“ însă precum se vede, d-sa a bătut apa 'n piua, ca să scoată o maximă, care n'are nimic, nici în clin, nici în mână, cu uciderea săvârșită de Cain; credeam că va înțelege, că această „istorioară“ dacă, din păcate, se tractează în școală, nu poate avea maximă mai firească decât porunca „să nu ucizi“, ori una ceva mai îndepărtată „să nu uresci pe fratele tău“ sau pozitiv „să iubesci pe fratele tău“.

După deducțiunea mai mult decât nefirească a dlui Dr. Barbu, din ori-ce bucată de cetire poți stoarce învățături *ad libitum*. În școală însă doară numai școala herbert zilleriană a domnului Dr. Barbu admite rabulistica.

Din cuvintele aceste, ușor se observă, că d-l S. Popescu „strins cu ușa“ vrea să scape teafăr.

Ușița de scăpare este o apucătură . . .

D-l S. Popescu prezintă cetitorilor „Tribunei“ istorioara „Cain și Avel“ cu o singură „maximă“ și șiaceasta scoasă „în mod nefiresc și forțat“, apoi cu un aer de pedagog, caută să convingă, că istorioara din chestiune „nu poate avea maximă mai firească decât porunca „să nu ucizi“, ori . . .“ v'are rog, cetiți singuri încă odată, ultimele șire reproduce mai sus din „Spicuire“

Ele pot captiva pe cei „neinițiați“ și pe cei, cari nu pot controla scrisorile d-lui S. Popescu cu „Istoriorele“ mele în mână¹⁾.

Ei bine, acuma pe baza momentelor religioase-morale, ce obvin în istorioară, să arăt eu maximile, ce se pot scoate din aceasta.

a) Cain și Avel jertesc din roadele lor, cum seiu ei — și noi să jertfim miluind pe săraci . . . căci „*Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui.*“

b) Dumnezeu primesce jertfa lui Avel, căci a adus-o cu inimă curată și nu ca Cain — și noi să jertfim ca Avel cu inimă curată, căci „*Fericiți sunt cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.*“

c) Cain ură pe fratele său Avel — „să nu uresci pe fratele tău“ sau „să iubesci pe fratele tău“ (cum dorose d-l S. Popescu), căci „*Tot cel ce uresce pe fratele său este ucizător de oameni*“ și în fine

d) Cain ucide pe Avel — „să nu ucizi“.

Iată toate „maximile“, ce se pot scoate din „Cain și Avel.“

Și toate aceste „maxime“, repeșesc: toate acestea sunt alăturate la istorioara mea „Cain și Avel“.

Și acuma să răspundă d-l S. Popescu, nu la întrebarea, că cine a grăbit la improvisări, ci că cine bate câmpii rabulisticii?

P. Barbu

Varietăți

Mulțămită publică. Din incidentul onomastic, Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea* s'a îndurat a împărți între tinerii de la institutul teologic și pedagogic suma de 200 de coroane, care la propunerea corpului profesoral s'a distribuit între următorii elevi: Iuliu Crainic, Acsentie Popoviciu, Alecsandru Dobrescu, Moise Mateoni și Fortunat Mureșan elevi de teologie; Emilia Șiclovan, Petru Buzera, Vasile Olariu, Ioan Mărila și Ioan Liuba elevi de pedagogie. Corpul profesoral să simte îndemnat a da

¹⁾ „Istoriorele biblice“, recensate de d-l S. Popescu sunt de mult epuizate. Și eu abia am ajuns la un exemplar prin amabilitatea d-lui învățător Traian Ionașiu.

espresiune celui mai profund sentiment de recunoștință Prea Sântiei Sale pentru acest maritimism dar. Caransebeș la 8 Decembrie 1900. *Diracțiunile.*

Adunarea Despărțământului Bocșa a Reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului ținută 16/29 Noembrie a. c. a primit pentru procsimia adunare și pentru anul întreg de gestiune elaborarea următoarelor tесе: 1. Ce poate face învățătorul, ca raportul dintre școală și casa părintească să devină tot mai mult în armonia recerută? 2. Prin ce se poate tot mai mult desvolta interesul părinților și al poporului pentru școală? 3. Prin ce poate învățătorul concurge la cercetarea cât mai regulată a școloi de către elevi și eleve? 4. Împortanța disciplinei în școală poporală pentru cultura morală a elevilor. 5. Împortanța bibliotecelor școlare și modalitățile de sporire a cărților din bibliotecă. 6. Prelegeri practice din ori ce disciplină a școloi. 7. În ce mod poate concurge școala pentru a influența spiritul de economisare la băieți. Elaborarea acestei teme o premiează membrul fundator d-l Ioan Budințian cu un galbin după censurarea prin o comisiune deja aleasă, respective după incuvintarea adunării Despărțământului. Aceste tесе se comunică P. T. Domni membrii și să recomândă cu deosebire învățătorilor aparținători Despărțământului Bocșa, spre elaborare. Elaboratele apoi au a se înainta subscrisului la 1. Aprilie 1901. Mai departe se provoacă toți membrii a plăti taxele restante și curente la cassariul despărțământului ori la cassariul central al Reuniunii în consonanță cu provocările din 24 August 1899 Nr. 174 adresate fiecăruia în parte. În fine se recomândă de nou învățătorilor ca în conțelegere cu On. Preoțime și On. Antistă comunală să lumineze poprul și să-l îndemne a-și apăra moșiile de meri contra păduchelui lănos (Blutlaus), care amenință cu stărpire moșiile de meri din aceste părți, observând cu stricteată prescrisele Instrucțiunei edate de stațiunea reg. ung. pentru insectologie și deja distribuite. Bocșa Montană în 1/14 Decembrie 1900. *Ioan Marcu* Președ. desp. Bocșa.

Promoțiune. D-l Iosif Popoviciu, fiul Părintelui George Popoviciu din Cliciova, s'a promovat de doctor în filosofie, Vineri, 21 l. c. st. n. la 12³/₄ oare p. m. în sala festivă a universității din Viena.

Apel. Între împrejurările de astăzi, dacă voim un viitor sigur și fericit, datori suntem să ne fortificăm mereu. Școalele noastre sunt cetatea noastră de căpeteniă, unde ne înarmăm cu armele cele mai tari: Învățatură, știință, cultură. Fără învățatură traiul ne este greu, fără știință suntem o oaste desarmată, fără cultură heloții popoarelor culte. Fără înđoială omul poate înainta în învățatură, știință, cultură, dacă nu e silit, să lupte din cale afară contra neajunsurilor materiale pentru esistență, care-i store puterile fizice și-i scurtează zilele vieței. Gimnasul român gr. or. din Brad, cu neînsemnate escepțiuni, e frecventat aproape numai de fii de țărani, meseriași și băieși de român. Cine le vede traiul, cine le cunoasce dorul de înv-

țatură acela rămâne frânt de milă, și dacă-i dă mâna, nu poate să nu le întindă ajutor. Pentru a veni în ajutor părinților elevilor săraci, dar buni și diligenți, încă în 1894 prin tinerimea studiosă din Zarand și giur s'a pus basă fondului „masa studenților“ dela gimnasul din Brad cu ocașiunea unei reprezentațiuni teatrale împreună cu joc și tot pe calea aceasta s'a sporit până în present, primind din când în când și donațiuni parte dela societăți de credit și economii romănesci, parte dela privați „cununi eterne“. Ca acest fond să aibă o basă sigură și durabilă, decât ca fiind avisat numai la dăni sporadice și nesigure ale binevoitorilor, ca rodul acestui fond să fie mai mănos și să se poată pune în activitate sigur și cât mai curând; s'a decis crearea unei reuniuni: „Reuniunea masa studenților“ dela gimnasul rom. gr. or. din Brad. Datorință sântă avem, ca toți în unire și după cum ne dă mâna, să sărim la timp în ajutorul elevilor săraci. Fondul acesta crescând, conform statutelor va nasce un „Internat“ pentru adăpostirea gratuită a elevilor năcăjiți. Asigurarea și înflorirea acestei instituțiuni umanitare și de mare însemnătate pentru gimnasul nostru depinde dela springinul maritimism al binevoitorilor neamului romănesc. Dumnezeu cu noi! Ca însărcinat al Tinerimei din Zarand și giur. — Brad în 30 Noembrie 1900. *Vasile Boncu*, profesor.

La Redacțiunea Foi Diecesane se află o coală de subscripțiune pentru acei P. T. Domni și Doamne, cari ar dori să fie membrii ai reuniunii numite. Taxa de membru fundator este 50 cor., membru pe viață 20 cor., membru sprijinitor 5 cor. și membru ordinar 1 cor. la au.

Apel. În vederea consimțământului general, cu care publicul român a întâmpinat inițiativa „Asociațiunii“: de a pune obiceiul felicitărilor de Anul nou în serviciul culturii noastre naționale, — subsemnatul comitet central adresează acum, în preseara unei noaue aniversări, un călduros apel către toți iubitorii culturii poporului romănesc, ca și de astădată să adopte în număr cât se poate mai mare rescumpărarea felicitărilor de Anul nou, și să doneze sumele de rescumpărare fondului „Casei naționale“. Lista rescumpărărilor se va publica în ziare și în o mică publicațiune festivă, ce pe ziua Anului nou se va trimite tuturor persoanelor, cari își vor rescumpăra felicitările. Pe această cale vom menținea părțile frumoase și plăcute ale obiceiului felicitărilor, ne vom reaminti prietenii nostri, și ei își vor aduce aminte de noi, — gândurile noastre se vor întâlni, și uniți prin un frumos act al iubirii de neam, vom sărbători laolaltă noaua aniversare cu inimi încălzite de cele mai nobile sentimente. De altă parte vom fi scutiți de o mare pierdere de timp și de eventualitatea penibilă, dar numai cu greu evitabilă, de a trece cu vederea la felicitările de Anul nou pe care-va dintre prietenii nostri. La finea secolului ce espiră, — secolul renascerii noastre naționale, vom ridica prin obolul nostru pentru fondul „Casei Naționale“, un frumos monument

ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 6 Decembre 1900. *Dr. Il. Pușcariu*, președinte. *Dr. I. Beu*, secretar II.

Bibliografie

Pe pragul mormântului. Versuri funebreale de George Simu preot. Prețul 50 fil.

*

„**Enciclopedia Română**”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de *Dr. C. Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii. A apărut fasc. XXII al acestui dicționar enciclopedic, cuprinzând cuvintele *Libelula — Manliu*. Numărul articolelor acestui fascicol trece mult peste 1000, și anume conține restul literei *L* și vro 500 cuvinte cu inițiala *M*. Partea cea mai interesantă pentru noi a publicațiunii, și anume articolele istorice și biografice românesci, de astădată ni-se prezintă în număr deosebit de mare și în extensiune ce trece peste cadrul unei mici enciclopedii, dar care e pe deplin justificată prin importanța sujetelor. Dintre aceste articole remarcăm: *Literatura* (*M. Străjan*), *Lucaciu*, *Lugoș*, *Lytuon* (*D. Onciul*), *Mailat*, *Maier*, *Maiorescu*, *Măldărescu*, *Mănăstire*, *Mangra*, *Maniu*, *Manliu*, etc. *Igiena*: *Lupus*, *Mălăiu*, *Malaria*, *Mămăliga*. Din celelalte articole amintim: *Liber schimb*, *Licheni*, *Limba*, *Limbric*, *L'Indeapendănce Roumaine*, *Linne*, *Lipova*, *Lipovani*, *Lipsca*, *Lisabona*, *Livingstone*, *Lobkowitz*, *Locke*, *Londra*, *Lombroso*, *Lónyay*, *Loteria*, *Ciril Lucari*, *Ludovic*, *Luna*, *Lupu*, *Lupul*, *Luther*, *Lutherana biserică*, *Lyon*; *Macedonia*, *Machiavelli*, *Madrid*, *Maghiari*, *Magnetism*, *Maimuța*, *Malaiezi*, *Mamifere*, *Mandicevski* (*Dr. Sbișra*), *Mangan*, *Manifest*, etc. Îndeosebi amintim îngrijirea ce se dă cestiunilor mai importante din istoria noastră națională, tractate în cea mai mare parte de distinsul nostru istoric *Dr. D. Onciul* cu profunditatea și obiectivitatea, ce caracterizează toate scrierile acestui savant istoriograf. De interes pentru cercuri largi și de folos real, sunt articolele igienice lucrute de academișianul *Dr. Felix*, cel mai competent autor român în materie de igienă. Științele naturale, și îndeosebi *botanica*, de asemenea e bine reprezentată, și între scrierile, ce le avem până acum în această materie. Dintre *ilustrațiuni* amintim bisericile românesci din *Lugoș*, unul dintre cele mai importante centre ale *Românilor din Ungaria*. *Abonamentele se fac la W. Krafft din Sibiiu* (deposit general pentru România: *E. Storck, București*) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare pentru un tom broșurat cor. 20. —, legat cor. 23.20 (în România: lei 25. —, resp. 28.50).

*

„**Revista Economică**”, organ pentru interese economice-financiare, editat din însărcinarea și cu

ajutorul băncilor române, cu începere dela Anul nou se va transforma dintr'o revistă lunară într'o *foaie săptămânală*. Delegațiunea exmisă de conferența Directorilor de bancă din 1898, s'a întrunit în 16 Decembre a. c. la o ședință în Sibiiu, și a decis această schimbare pe motivul, că revista are să servească în primul rând interese practice de toate zilele și cestiuni de actualitate, cari reclamă o lămurire și rezolvire mai grabnică de cum li-se poate da într'o revistă lunară. În vederea dimensiunilor mari, ce le-a luat lucrarea economică a poporului nostru, și a strinselor legături ce există între diferitele ramuri ale vieții noastre economice, „*Rev. Economică*” va da atențiunea cuvenită tuturor cestiunilor de caracter economic, și astfel va fi de interes nu numai pentru băncile noastre, ci și pentru cercuri mai largi. „*Revista Economică*” va apărea în estensiune de 1—2 coale de tipar, format 4° mare și va costa pe 1 an C. 20—, pe 1/2 an C. 10—. *Prenumeratiunile* se vor trimite la administrația „*Revistei Economice*” în Sibiiu (*Nagy-Szeben*).

*

„**Anuarul Băncilor Române**”. În editura Delegațiunii Băncilor Române a apărut Anul II (1901) al acestui interesant Anuar financiar, care în partea sa principală cuprinde Șematismul băncilor și societăților comerciale române din țară. Acest șematism de astă dată au fost compus în estensiune mai mare și cuprinde bilanțul, contul profit și pierderi, distribuirea profitului și cotei de binefacere a anului de gestiune 1899, împreună cu lista membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghiere, cum și a funcționarilor tuturor societăților noastre financiare și comerciale. La fie-care institut se mai dau informațiuni detaliate asupra diferitelor dispozițiuni statutare cu privire la semnarea firmei, la cupoanele de acțiuni, etc., se indică ramurile operațiunilor și condițiunile acestora, apoi prețul acțiunilor și cupoanelor, etc. Afară de aceste Anuarul mai cuprinde un Calendar (Gregorian și Iulian) cu indicarea terminelor pentru plata contribuțiunilor și competențelor erariale, a tragerilor la sorți, a scadenței cupoanelor, — apoi Regulamentele Băncii austro-ungare și Casei de păstrare postale, Tabele pentru timbre și competențe, pentru calcularea de interese, Tarifele postale și telegrafice, Instrucțiuni referitoare la momentele statelor europene la schimbarea și valoarea lor etc. Anuarul cuprinde mult peste 100 pagini 8 mare, este elegant legat în pânză și costă C. 3. — Se poate procura la Administrațiunea „*Revistei Economice*” în Sibiiu.

*

Avem înaintea noastră excelenta lucrare a compatriotului nostru *Dr. G. Crainiceanu*, intitulată „*Igiena ochilor*” pentru îngrijirea ochilor sănătoși, slabi, bolnavi și orbi; alegerea profesiunilor, ochilarilor și alte sfaturi pentru păstrarea vederii. București 1900. Prețul 1 leu, de vânzare la Socec și la Librăria română în Roman. Cartea a apărut și în limba germană la *Franz Pietzcker* începuturilor culturale ale poporului românesc. Din

în Tübinga. Prețul M. 2.40. Opul se recomandă de sine tătuturor celor ce se interesează de acest subiect, care în această lucrare e scris pe înțelesul ori-cărui sciutor de carte.

Cuvânt funebru, rostit la înmormentarea fostului director și învățător pensionat: G. Bellissimus întemplată la 8/21 Octomvre 1900, de I. Darius. Tipografia A. Muresianu, Brașov, 1900. Prețul 20 fileri.

Curs elementar de Botanică și Zoologie pentru clasele inferioare ale școalelor medii de *Gheorghe Chesaru* prof. și dirigent la școala reală. Partea I. Brașov, 1900. Prețul 2 cor. 60 fil.

Viața și operele lui Andreiu Mureșan. Studiu istoric-literar de *Ioan Raftiu*, prof. ord. la preparandie și școala superioară de fete din Blaș. Blaș, 1900. Tipografia seminariului arhidiecesan.

Concurs

Se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. de nou înființată din **Jupani**, protopresbiteratul Făgetului, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 600 cor.
2. Pentru scripturistică 6 cor.
3. Pentru conferință 5 cor.
4. Pentru curatorat 12 cor.
5. 16 metri lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ.
6. Dela fiecare înmormântare, la care va fi poftit 40 fil.
7. Cuartir natural cu doae încăperi, cu grădină de legumi de 1200□°.

Dr. George Popoviciu

președinte.

Francisc Hoban

not. com.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a trimite recursurile lor, provăzute cu toate documentele, adresate comitetului parohial din Sudriaș-Jupani, la oficiul protopresbiteral din Făget, și a se înfățișa în sânta biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare.

Sudriaș-Jupani, în 19 Novembre 1900.

[73] 3—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pentru ocuparea postului de diacon din **Lugoj** se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia oficioasă a diecesei

Emolumentele sunt:

1. Venitul sesiunii diaconale.
2. Pentru agendele de notariu la sinod și la comitet 300 coroane.
3. Remunerațiune din cassa bisericeii pentru ținerea a 15 cuvântări bisericesci la an 300 cor.
4. Remunerație din cassa cultului pentru Catechizațiune în școala capitală din loc, — 10 oare la septă-mână 400.

5. Venitul stolar usuat.

Recurenții au se dovedească cualificațiunea minimală prescrisă pentru candidații la parohii de clasa primă.

Recursurile instruite cu toate documentele necesare sunt a se subșterne Oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Lugoj până la terminul fixat.

Recurenții sunt îndatorați ase presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. ținută la 30 Octomvre 1900.

3—3 (74)

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din **Tolvădia**, protopresbiteratul Ciacovei, se escrie concurs cu termen de concurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 600 cor.
2. Pentru lemne 36 cor.
3. Cortel liber cu grădină de ¼ juger.
4. Pentru scripturistică și tipărituri școlare 10 cor.
5. Pentru participarea la adunarea generală a reuniunii învățătorilor conf. gr. or. rom. din diecesa Caransebeșului 14 cor.
6. Pentru participarea la conferințele învățătoresci 15 cor.
7. Dela fiecare înmormântare, la care însuș va participa, 50 fil., dacă se duce mortul în sft. biserică 80 fil.

8. Cărașii grătuite, când învățătorul călătorește în afaceri oficioase și pentru aducerea lemnelor.

Doritorii de a concurge la acest post sunt avisați, ca suplicele de concurs ajustate conform statutului org. bis. și a regulamentului școlar — adresate comitetului parohial — să le subștearnă Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral.

Alegându-l învățător este îndatorat a funcționa ca cantor bis. și a purta toate lucrurile scripturistice necesare.

Concurenții sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sita bis. din loc, însă nu în ziua de alegere.

2—3 (76)

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvre 1900

Budapesta, gara de vest (ny. p. u.), — Orșova — Verciorova

Or. Os. Ex. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III	M. II—III	Stațiunile	Or. Os. Rx. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III		
1130	815	830	230	700	.	pleacă	Budapesta	sosesc	1250	715	125	740	
433	149	531	802	528	.	sosesc	Timișoara-Iosefin	pleacă	808	925	750	153	
439	209	610	819	713	.	pleacă	Timișoara-Iosefin	sosesc	757	747	712	115	
541	357	823	924	854	.	sosesc	Lugoș	pleacă	646	616	507	1131	
Joi și Duminică	750	.	.	218	.	sosesc	Buziaș	pleacă	Mercuria și Duminică	150	.	720	
	.	.	.	1242	.	pleacă	M.-Iliia	pleacă		.	.	.	
	.	150	150	330	.	pleacă	Marginea	pleacă		.	.	330	
	.	602	602	639	.	pleacă	M.-Iliia	sosesc		.	1242	1242	
547	402	831	929	910	.	pleacă	Lugoș	sosesc	644	611	502	614	1123
632	523	941	1029	1032	.	pleacă	Caransebeș	pleacă	602	512	400	531	1024
828	711	.	.	1221	411	pleacă	Domășnia-Cornia	pleacă	.	333	.	414	844
853	800	.	1230	110	543	pleacă	Băile-Herculane	pleacă	345	233	.	327	733
859	828	.	1256	138	639	sosesc	Orșova	pleacă	315	156	.	258	655
907	.	.	111	230	.	pleacă	Orșova	sosesc	255	1259	.	226	.
	.	.	120	239	.	sosesc	Verciorova	pleacă	245	1250	.	218	.

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Timișoara — Baziaș

M. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	
700	815	830	230	700	1005	pleacă	Budapesta	sosesc	715	125	700	740
528	149	551	802	528	1005	sosesc	Timișoara-Iosefin	pleacă	925	750	925	153
830	214	820	845	612	.	pleacă	Timișoara-Iosefin	sosesc	804	742	703	129
842	223	828	856	621	.	sosesc	Chișoda	pleacă	755	730	652	119
1030	.	552	1019	456	.	sosesc	Buziaș	pleacă	552	456	456	.
	pleacă	Buziaș	sosesc	1019	1030	.	.
	224	830	.	622	.	pleacă	Chișoda	sosesc	754	651	.	118
	251	857	.	651	.	sosesc	Jebel	pleacă	727	622	.	1250
	318	943	.	737	.	sosesc	Ciacova	pleacă	656	548	.	1216
	453	.	.	930	.	sosesc	Boca	pleacă	520	.	.	1015
	1015	520	.	.	.	pleacă	Boca	sosesc	.	930	.	453
	1216	656	.	548	.	pleacă	Ciacova	sosesc	943	737	.	318
	252	858	.	655	.	pleacă	Jebel	sosesc	722	621	.	1247
	305	911	.	708	.	sosesc	Voitec	pleacă	708	608	.	1234
	359	1010	.	815	.	sosesc	Gataia	pleacă	612	508	.	1103
	554	1150	.	1011	.	sosesc	N.-Bogșa	pleacă	424	340	.	915
	915	424	.	340	.	pleacă	N.-Bogșa	sosesc	1150	1011	.	554
	1103	612	.	508	.	pleacă	Gataia	sosesc	1011	815	.	359
	310	917	.	717	.	pleacă	Voitec	sosesc	704	603	.	1230
	420	1023	.	827	.	sosesc	Verșeț	pleacă	554	454	.	1120
	.	.	.	349	.	sosesc	Gataia	pleacă	403	.	.	605
	.	.	.	547	.	sosesc	Buziaș	pleacă	226	.	.	418
	1023	.	.	1218	.	sosesc	T.-Cubin	pleacă	201	.	.	350
	952	.	.	1148	.	sosesc	Panciova	pleacă	217	.	.	401
	.	217	.	401	.	pleacă	Panciova	sosesc	952	1148	.	952
	.	201	.	350	.	pleacă	T.-Cubin	sosesc	1023	1258	.	1023
	.	226	.	418	.	pleacă	Buziaș	sosesc	.	.	.	547
	.	403	.	605	.	pleacă	Gataia	sosesc	.	.	.	349
	434	1033	.	837	.	pleacă	Verșeț	sosesc	537	449	.	1115
	504	1100	.	907	.	sosesc	Iasenova	pleacă	505	417	.	1043
	722	1255	.	1120	.	sosesc	Oravița	pleacă	315	225	.	835
	1046	.	.	306	.	sosesc	Anina	pleacă	1105	.	.	510
	1105	pleacă	Anina	sosesc	1046	.	.	1046
	222	.	.	225	.	pleacă	Oravița	sosesc	722	.	.	722
	510	1105	.	913	.	pleacă	Iasenova	sosesc	450	407	800	1037
	550	1144	.	954	.	sosesc	Baziaș	pleacă	404	325	630	955

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare și 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Os. Ex.—Trenul Orient-Ostende-Expres, A.—Tren accelerat, P.—Tren de persoane, M.—Tren mestecat.